

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність підприємницької діяльності в цілому пов'язана з накопиченням капіталу підприємства. Головна мета формування капіталу підприємства - це забезпечення потреб у формуванні певних ресурсів чи активів, оптимізації їх структури з точки зору створення умови їх ефективного використання. Стабільне фінансове становище суб'єкта господарювання залежить від вірності та доречності вкладу фінансових ресурсів у його майно, тому для діагностики фінансового становища слід передусім визначати структуру активів, джерел їх створення та причини зміни їх складових. Особливу увагу при цьому слід приділити вивченню проблем співвідношення позиченого і власного капіталу суб'єкта господарювання, або розрахунку оптимальної структури їх величини.

Управління структурою капіталу підприємства за своїм змістом порівнюється з управлінням фінансовою діяльністю, яке на думку французького вченого Б. Колласа, повинно, з однієї сторони, регулярно забезпечувати підприємницькі структури майном, призначеним для їх раціонального оснащення і нормальної продуктивності господарської діяльності, надаючи їм дані активи в необхідний час з мінімальними затратами і без втрачання автономії підприємства по відношенню до інших суб'єктів господарювання і його ймовірній комерційно-торгівельній діяльності, а з іншої – контроль за використанням фінансових ресурсів і ефективністю та прибутковістю операцій щодо чого ці ресурси призначалися.

В політиці управління оптимізацією капіталу найголовнішим є компроміс між ступенем ризику і обертанням капіталу. Користування значними борговими зобов'язаннями збільшує ризик потоків доходу підприємства. Проте, зростання коефіцієнта боргових зобов'язань в кінцевому результаті призведе до зростання оборотності капіталу. Вища шкала ризиків зумовлює падіння цін акцій, але очікування вищого рівня оборотності підвищує їх, через що оптимальна складова фінансового капіталу встановлює баланс між ступенем ризиків та оборотом з метою максимізації підвищення оцінки акцій підприємства.

Вивчаючи зарубіжний досвід управління оптимізацією капіталу підприємства, зокрема французьких, німецьких та англійських компаній, можна виділити чотири основні фактори впливу на формування структури капіталу суб'єктів господарювання. Ці позиції впливають на базові складові капіталу, проте, постійні завдання їх використання примушують фактичну структуру капіталу відрізнятися від базової.

Таким чином, підприємство, в якому збут продукції стабільний, може спокійно збільшувати боргові зобов'язання та відшкодовувати більші фінансові витрати, ніж фірма із неритмічно налагодженою системою збуту. Проте, в цій ситуації використання малої частини боргових зобов'язань, посилює небезпеку поглинання корпорації. Її керівництво поставлене в патову ситуацію, коли можна використати щось одне чи боргові зобов'язання, чи маржу, так як вид капіталу, що найкраще підходить для захисту підприємства змінюється залежно до ситуації. Нажаль, у випадку ненадійності управлінського персоналу необхідно суттєво змінити управління підприємством.

В даний час не можна стверджувати, що одна структура капіталу призведе до зростання ціни акцій, ніж інша, акціонери можуть мати різні особисті думки про оптимізацію структури капіталу. Існують консервативні види менеджменту, які передбачають незначне використання боргових зобов'язань, ніж середні стандартні корпорації даної галузі. В той же час, агресивний менеджмент передбачає використання більшої частини боргових зобов'язань з метою максимізації прибутку. В основному підприємство веде обговорення своєї структури капіталу з інвесторами, експертними агентствами і прислухається до їх зауважень. Завжди зміни на ринках акцій та облігацій значно впливають і відчуються у довго- і короткостроковій перспективі на оптимальній структурі капіталу підприємств. Внутрішня політика та організаційна структура підприємства також має вплив на базову структуру капіталу.

Отже, формуючи фінансові ресурси зарубіжні корпорації намагаються створити оптимальну структуру капіталу, яка поєднує в собі боргові зобов'язання та маржу, що призводить до зростання вартості акцій підприємства. В будь-який час акціонер та управління корпорацією мають специфічну базову структуру капіталу – можливо оптимальну структуру, проте ця мета змінюється постійно.

У вітчизняній практиці проблеми формування оптимальної структури капіталу пов'язані із впливом таких несприятливих факторів, як низький рівень кваліфікації фінансового менеджменту, надзвичайно ризикова політика формування активів та пасивів підприємств, труднощі із залученням зовнішніх джерел фінансування, дефіцит внутрішніх джерел фінансування, високий рівень кредиторської заборгованості в структурі джерел фінансування.